

Cas de Stoppelaar

In India vinden vanaf 19 november voor de negende keer de Aziatische Spelen plaats. Speciaal voor de verwachte 5000 sportlieden uit 30 landen worden momenteel zes nieuwe stadions en sporthallen gebouwd. Daar wordt in de zinderende hitte iets groots verricht door arbeiders die soms wel drie gulden per dag verdienen. Donkere ogen kijken — emotioneel — de verslaggever aan.

DE FANTASTISCHE EN KOMMERSIËLE VOORBEREIDING VAN GHANDI'S 'ASIAN GAMES'

AFGEZIEN van een enkele onnauwkeurigheid, zoals het zoekraken van drieduizend ton hoogwaardig staal uit de haven van Bombay, gaat het goed met de voorbereiding van de negende Asian Games die dit najaar in India gehouden zullen worden. Het staal, dat onder andere bestemd was voor de dakconstructie van het nieuwe Talkatora-zwembad in New Delhi, kon na het lossen van het schip onmogelijk meer worden teruggevonden, en dit verbaasde zelfs de havenautoriteiten. Drieduizend ton is niet niks. Of dit onoverwinnelijke feit de doorslag gaf dat het zwembad nu zonder dak komt te zitten, is niet te zeggen. Waarschijnlijk is er een andere reden. Het oorspronkelijke ontwerp voor de overspanning, dat door een Indiaas ingenieursbureau met zware pen en papier was gezet, bleek bij heroverweging ontoereikend op grond van die specificaties waaraan men daken van stampvolle wedstrijdbaden graag wil laten voldoen. Het was iets te fantasievol, zegt projectopzichter B. A. Satyanarayana nu. De kans op instorten leek zeker niet groot, legt hij uit, maar het leek beter wat extra voorzieningen aan te brengen. Dit zou een paar maanden extra vergen en de voorbereidings-tijd bleek te kort. Daar komt nog bij dat de gemiddelde temperatuur tussen 19 november en 4 december, als de negende *Asiad* plaatsvindt, zeer

aangenaam is, dus de zwemmers vaten geen kou. Er zijn meer kleine zorgen. Zijn er wel voldoende taxi's en bussen beschikbaar om de vijftienduizend atleten en de tienduizenden bezoekers door Delhi te vervoeren? Zijn er wel genoeg hotelkamers nu er een verdrag is opgetreden in de bouw van de nieuwe hotels? Is er genoeg elektriciteit in de stad? Een merkwaardig verhaal doet de ronde dat de universiteiten deze zomer twee weken eerder aan hun semester zijn begonnen om ook weer twee weken eerder, vlak voor de Spelen, te kunnen ophouden... omdat er niet genoeg voedsel zou zijn. Het lijkt overdreven. Waarschijnlijk willen de studenten gewoon de Spelen bijwonen of zich behaaglijk nestelen voor de (vlak voor de Spelen te inaugureren) kleurentelevisie, die zal worden uitgezonden via de pas gelanceerde communicatiesatelliet. Zeker is dat de Spelen hoe dan ook zullen plaatsvinden. Dat heeft er namelijk ook nog om gespannen. Toen in 1975 door mevrouw Gandhi het besluit werd genomen om de volgende Asian Games in India te organiseren, werd haar regering niet lang daarna door de Janata Partij overgenomen. Morarji Desai dreigde het budget voor de Spelen drastisch te knippen en zijn opvolger Charan Singh zei dat hij ze helemaal wilde schrappen. Nadat Indra Gandhi weer aan het

Het Indraprastha Stadion

bewind was gekomen, werden alle zeilen bijgezet om de bouw van zes nieuwe en de renovatie van elf oude stadions en sporthallen op tijd af te krijgen. Het was toen januari 1981, en er waren nog maar achttien maanden te gaan. Nu verkeert met name Delhi al in een zekere roes. Iedereen en alles refereert aan de Spelen. Hotelmanagers wrijven zich in de handen, ministers maken zich druk, en reclameborden worden in stijl gebracht, zoals die van Air India, de 'officiële carrier' voor de negende *Asiad*. Air India's buigende Maharadja in de rode jas staat in de startblokken, zij aan zij met het olifantje Appu (de Mascotte voor de Spelen - een soort speelgoed-Ganesj): Ready to go!

HET VALT niet mee in contact te treden met de organisatoren van de Games, want het blijkt dat de afdeling Pers en publiciteit nog niet op het openbare telefoonnet is aangesloten. Een bijkomstigheid die men zeker van plan is te verhelpen, zo leer ik later. Uiteindelijk bereik ik Hall-One van de Pragati Maidan (Exhibition ground) waar in een grote, met wapperende ventilatoren gevulde hal de organisatoren van de aanstaande Spelen bezig zijn zich schrap te zetten. Ik word als eerste buitenlander met een notitieblok recht hartelijk ontvangen. Schakel tussen Publiek en Spelen is de heer Melville de Mellow, een Brits-gemanierde Indiër van Portugese afkomst uit Goa, die gekleed gaat in een vrolijk vlinderhemd. Hij oefent een ware tyrannie uit over zijn onderdanen. Buiten zijn deur staan drie bediendes in starthouding, en telkens als de heer De Mellow schreeuwt schiet de voorste naar binnen om een opdracht in ontvangst te nemen. Melville de Mellow (bekend van radio en televisie; zijn visitekaartje vermeldt onder andere: 'Producer Emeritus All India Radio') is tegenoverder zeer vriendelijk. Op melodieuze toon, met een stem die zijn jarenlange ervaring voor de micro-

foon verradt, verkondigt hij allerhande nuttige informatie en cijfermateriaal: 'Totaal 30 landen doen mee — 5000 deelnemers verdeeld over 22 sporten — 500 uit India, 400 uit China en maar 35 uit Singapore — aantal 5-sterren hotelkamers in Delhi wordt uitgebreid met 2100 — totaal aantal luxe bedden (4 en 5 sterren) wordt meer dan verdubbeld tot 8.300, en die hebben we hard nodig.' Zoveel? De hotels in Delhi zitten nooit vol. '...die hebben we dus hard nodig', herhaalt Melville de Mellow. 'Jarenlang hadden we tekort, en laten we deze praktijks aangrijpen om er eens een flinke schep bovenop te doen.' Even later stappen we in een busje voor een rondgang langs de hoogtepunten van de bouw. Het eerste doel is het overdekte Indraprastha Stadion met 25.000 zitplaatsen, getuige de cassette-recorder in de auto, waaruit de stem van Melville opklinkt, het op twee na grootste Indoor-stadion ter wereld: 'En wat u nú voor u ziet... temidden van gloeiend landschap, lommerrijk groen en weldadige waterpartijen... is het pronkstuk van de Sport in India, het Indraprastha Stadion, dat met zijn doorsnede van 150 meter slechts wordt overtroffen door de Astrodome in Houston en de Superdome in New-Orleans, Amerika.'

Melville. 'Die knapen houden van grote auto's.'

ACHTER de Jaguar lopen arbeiders, ook glimmend, maar dan van het zweet. Totaal zijn er zesduizend aan het werk, in de dagploeg. Het is een adembenemend gezicht. Het woord 'mierenhoop' is een understatement. Een man met een bochel torst een evengrote zak cement op zijn rug. Vrouwen met donkere gezichten trekken aan een touw, dat naar de punt van het dak loopt, waar mannen levensgevaarlijk bezig zijn de aluminium dakbedekking vast te schroeven aan de stalen binten. Buiten, in de vreselijke hitte, is een levende Jacobs-ladder van 40 mannen en vrouwen op bamboesteigers bezig schaaltes beton naar boven door te geven, kilo voor kilo, net zolang tot alle 50.000 ton cement in het complex is verdwenen. Donkere ogen, zonder een spoor van emotie, kijken me aan. Drie ploegen van acht uur waren tot twee weken geleden in touw, maar omdat de bouw goed op schema lag is dit veranderd in twee grotere ploegen van tien uur ieder. De mannen verdienen f 2,90 per dag, de vrouwen f 2,10 en de kinderen f 1,50. Een hele prestatie is de wielerveding, die in twee maanden klaar was, en het 'powerhouse' waar een vijf Megawatt (!) installatie voor de airconditioning staat: gereed in drie weken. Het tempo van de bouw is on-Indisch. Bij alle projectopzichters hangen schema's aan de muur met 'count-down' dagen. Toen het tempo aanvankelijk niet hoog genoeg lag, zijn er meer arbeiders aangenomen. Thans werken er aan alle activiteiten voor de Games, inclusief de hotelbouw en het opknappen van de stad, tussen de 150.000 en 200.000 mensen, die uit alle delen van India zijn gerecrueteerd, tot en met het diepe zuiden toe. Sommigen spreken niet eens Hindi... Waar blijven ze na afloop van de bouw; gaan ze terug naar waar ze vandaan kwamen? 'Sommigen wel', zegt een opzichter, 'maar ik denk dat de meesten wel

blijven. Dat is geen probleem. Ze gaan gewoon op in de massa.' *Strow* Wordt er geen moeite gespaard, men bekibbelt ook niet op de kosten. Die zijn aanzienlijk. Schattingen lopen uiteen naarmate men van informant wisselt, maar de getallen bewegen zich rond de 70 crore (1 crore is 10 miljoen gulden), dat is 3 miljoen (gulden) voor de stadions alleen, tot en met maximaal 1000 crore (dus 3 miljard gulden) voor alle bouw, inclusief viaducten, hotels en het 'spellersdorp'. Dit is vijftig procent van het tekort op de Indiase staatsbegroting, die in totaal ruim de helft bedraagt van de Nederlandse. De inkomsten zijn daarentegen te verwaarlozen. Uit de kaartverkoop van 3 tot 5 Rs per kaartje denkt men twee procent van de kosten te kunnen dekken. Inclusief alle sponsors (de grootste is de State Bank of India, die 3 miljoen Rs geeft) komt men tot een dekking van maximaal twintig procent. Seiko geeft de timing cadeau. Koe-wei doneerde het complete Nehru Stadion, met 75.000 zitplaatsen, waar de openingseremonie gehouden zal worden. Er zal ook een Vlam zijn, die tijdens de Spelen zal branden en die wordt aangestoken in het oude National Stadion, waar ooit, in 1951, de eerste Asian Games tussen 11 landen werden uitgevochten.

DE TOCHT met het busje gaat verder naar het Talkatora Zwembad, dat dakloos — zoals zoveel Indiërs — ligt te bakken in de middagzon. De loze pilaren reiken ten hemel. Aan één zijde van het bad staan vijftien man met hamer en beitel op de wand te beuken. Het blijkt dat het zwembad iets te kort is uitgevallen. De officiële wedstrijdmaat is vijftig meter precies. Om eventuele records ook geldig te laten zijn mag dit hooguit een millimeter of wat schelen. Het bleek echter dat het bad vijf centimeter te klein was, omdat iemand vergeten had de dikte van de tegeltjes mee te rekenen. Dus hakt men gewoon vijf centimeter uit het beton. De hamerslagen klinken vervaarlijk door de late middag. De zon gaat even schuil achter de wolken — een voorbode voor de naderende moessonregens, die het bad automatisch zullen vullen. Dit is dan ook vrijwel het enige dat vanzelf gaat — de rest van deze negende Asian Games is 'Made by hand in India'.

Vervolg van p. 1

EEN MONSTER DAT KONIJNEN BAART

lichtingsbijkomsten over gezinsplanning. Egypte heeft nooit premies gegeven aan kleine gezinnen zoals in China het geval is. Wel kregen vrouwen uit het zuiden vroeger twee pond als ze het spiraaltje lieten inbrengen; totdat gezinsplanning er achter kwam dat de vrouwen het er in een ander ziekenhuis weer uit lieten halen. In de twee villa's waarin de vereniging *Familie van de Toekomst* huist, is alles omkleed met Amerikaanse *chic*. Directeur Effat Ramadan heeft net een fotograaf op bezoek, hij poseert, achter zijn bureau, op de gang, voor het raam met uitzicht op de tuin. Dan zwaait hij de deur van zijn ruime air-conditioned kantoor open en mag ik binnenkomen. De thee wordt geserveerd

in Tops-glazen op Tops-onderlegertjes en ook Ramadans bureau ligt vol *gadgets*: zijn pen prijst Amaan-schuimtabletten aan, zijn agenda is van Tops en op zijn presse-papier worden voordelen van het Koper-T spiraaltje bezongen. De heer Ramadan is een zelfvoldane Egyptenaar met een Amerikaans diploma in zakenadministratie en een Los Angeles-accent. Duidelijk omgeschoold naar Amerikaans model, vertelt hij over de promotie-campagnes die hij organiseert, over de noodzaak om de 'awareness' van de Egyptenaar te vergroten via 'consumer-product technics', 'social marketing approach' en 'face-to-face communication', die een vraag naar voorbehoedmiddelen moeten creëren. Vandaar de blauwe zonnehoedjes op *Sham*

معمولاً مسرات عن تنظيم الأسرة

قارن واختار الأفضل

Ennessim, de kalenders met spreuken als 'Tops stoort het orgaan niet', de karikaturen van populaire voetballers met reclameteksten voor het spiraaltje. Ik vraag hem of hij weet wat er vorig jaar op *Sham Ennessim* met de gratis condooms gebeurde. Hij lacht als ik het hem vertel: 'Dat bewijst hoe sterk ze zijn. Wist je dat ze in Thailand wedstrijden organiseren waarbij fabrieksarbeiders condooms moeten opblazen?'

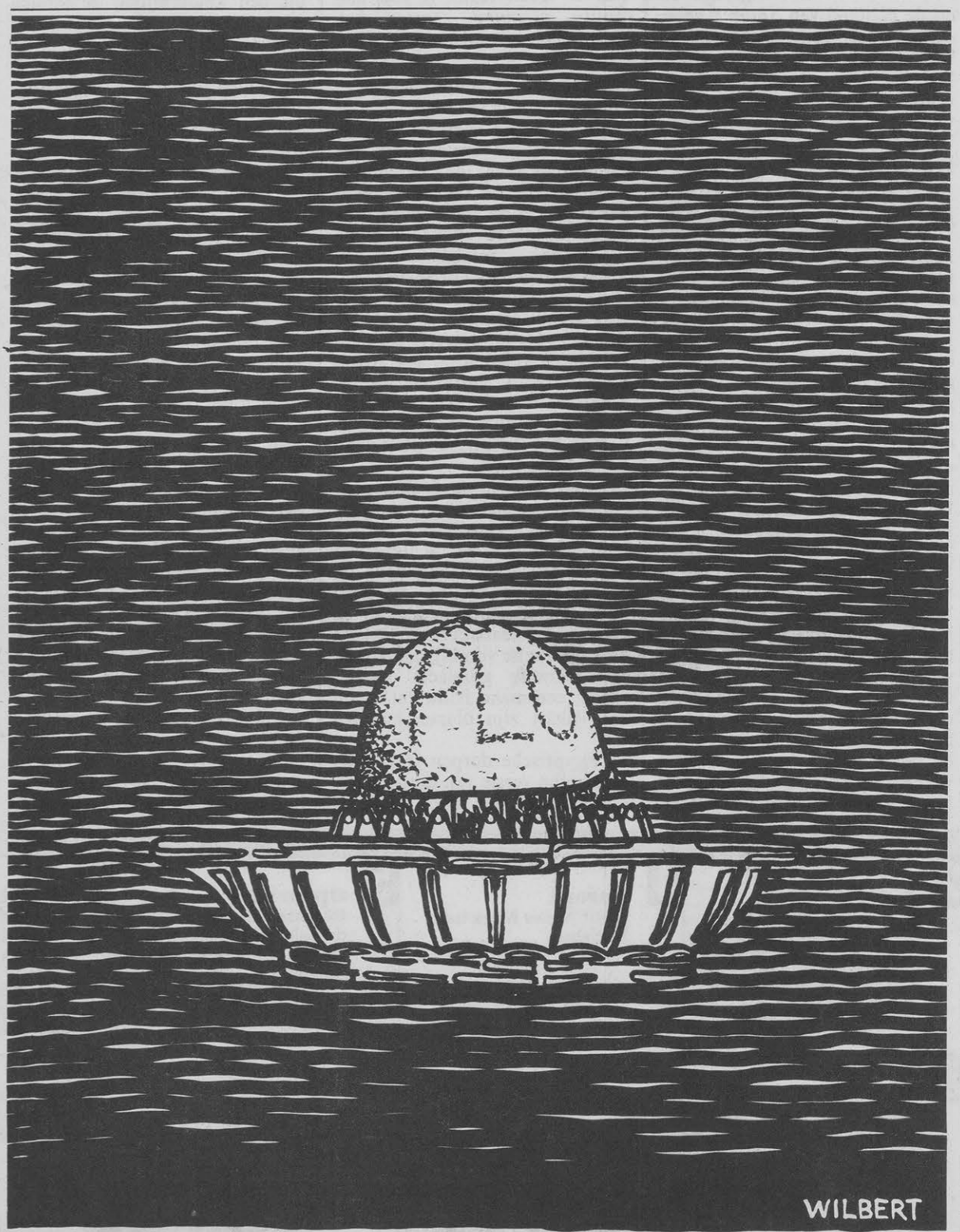
Bezoek

Pionierster Aziza Hussein heeft geen tijd om met mij een gezinsplanningscentrum op het platteland te bezoeken, ze reist tegenwoordig van conferentie in Singapore naar congres in Baltimore, maar een andere *grand old lady* van de gezinsplanning, mevrouw Kassem, wil me wel meenemen als ze haar wekelijks bezoek brengt aan een centrum buiten Kairo. Mevrouw Kassem laat zich vervoeren door een chauffeur in een auto die niets gemeen heeft met de tweedehandswrakken die we op weg naar het dorp tegenkomen. In haar blauwe rok en ruitjesbloes ziet ze er ook heel anders uit dan de in zwart getooidde dorpsvrouwen die we even later op het grasveldje voor het centrum aantreffen. De vrouwen zitten in de schaduw van een boom te wachten op de dokter; sommigen geven hun baby de borst. Mevrouw Kassem vraagt om een stoel en begint de vrouwen streng toe te spreken. 'Hoeveel kinderen heb jij? Twee? Goed zo. En jij, vier? Hmm...' De vrouw die vier kinderen heeft ziet er niet ouder uit dan twintig jaar, ze kust haar eigen hand, brengt die naar het voorhoofd en zegt: 'Vier kinderen, *alhamdulillah*, god zij dank'. Sommige vrouwen hebben die ochtend uren gelopen, er zijn er die al een spiraaltje hebben en die hun buurvrouw hebben meegebracht die er ook een wil en één van de vrouwen, vertelt met een bezorgd gezicht dat ze gekomen is omdat ze geen kinderen kan krijgen. Een oudere vrouw zegt dat ze drie kinderen heeft, ze heeft al

zeven jaar het spiraaltje maar haar man wil dat ze het laat weghalen, hij wil een vierde kind. Mevrouw Kassem reageert fel: 'Wat, nóg een kind? Geen sprake van, dat is niet goed voor uw gezondheid.' Als de vrouw blijft tegenspuiteren, komt een man die, argwanend bij de poort heeft staan toekijken, naar ons toegelopen. Hij draagt een lange blauwe *gallabija* en heeft een geweer om de schouder. Het blijkt de echtgenoot van de vrouw te zijn, die bewaker is in het dorp. Onwennig vertelt hij zijn verhaal: zijn kinderen zijn het huis uit, zijn vrouw en hij zijn alleen thuis, hij wil een vierde kind. Mevrouw Kassem spreekt hem vermanend toe en nu beginnen ook de andere vrouwen op het gras te roepen: 'Kifaja, kifaja, genoeg, genoeg!' Als de vrouwelijke dokter aan komt lopen, zwermen de vrouwen om haar heen. Op een muurtje blijven de bewaker en zijn vrouw zitten; zij lacht verlegen, hij kijkt wat hulpeloos in het rond; van de vrouwen rondom hem hoeft hij blijkbaar geen steun te verwachten. In het dokterskamertje bladert mevrouw Kassem door het consultatieboek. 'Honderd spiraaltjes deze maand', zegt ze tevreden.

Even later, wanneer we het dorp uitrijden, blijkt dat ook de bewaker en zijn vrouw de lange tocht naar hun dorp hebben aangevat. Hij wandelt trots voort naast zijn vrouw, het geweer over de schouder. Ze praten niet. Mevrouw Kassem wuift nog naar hen, maar ze zien haar niet. Op weg naar Kairo haalt mevrouw Kassem herinneringen op aan de ontelbare dorpsvrouwen die ze tijdens twintig jaar vrijwilligerswerk ontmoet heeft. 'Ooit hadden we een vrouw die met haar man op een ezeltje uit een verafgelegen dorpje was gekomen', vertelt ze. 'ze had over het spiraaltje gehoord, maar toen ze eenmaal voor de dokter stond, was ze doodsbang. Ik zei: bijt me maar als het pijn doet. Toen het gebeurde was, liep ze naar buiten en begon ze vreugdekreten te roepen, *joejoejoejoe*, net als op een bruiloft.'

WILBERT VAESSEN

WILBERT